

Порсюрова Ірина Петрівна,
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри маркетингу
та торговельного підприємництва;
Кабанюк Євгенія Олександрівна,
здобувачка 2-го курсу магістратури,
спеціальність 073 «Менеджмент»;
Українська інженерно-педагогічна академія

ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах турбулентності ринкового середовища фінансова стійкість підприємства є важливою складовою в управлінні бізнесом, який визначає здатність підприємства витримувати різні фінансові труднощі та несподівані витрати без значущого впливу на його функціонування і діяльність. Основні аспекти фінансової стійкості включають в себе наявність достатнього фінансового резерву, управління заборгованістю, ліквідність, рентабельність та інші фінансові показники. Дослідження підсистем управління фінансовою стійкістю та методів аналізу актуалізують проблематику дослідження за сучасних умов.

Дослідження наукових праць вітчизняних вчених-економістів [1-5], дозволило виділити основні категорії щодо управління фінансовою стійкістю:

- фінансовий резерв – це сума грошей, яка зберігається підприємством для покриття непередбачених витрат і тимчасових фінансових труднощів. Резерв може бути у формі готівки, вкладень або недоліків на рахунках;
- управління боргами: підприємство повинно ретельно контролювати власні борги і зобов'язання, щоб забезпечити можливість їх відплати вчасно і без зайвого фінансового навантаження;
- ліквідність вказує на здатність підприємства перетворити власну активність у готівку в короткостроковому плані. Важлива для забезпечення спроможності покрити поточні зобов'язання;
- рентабельність: підприємство повинно генерувати достатньо прибутку для покриття всіх витрат і отримання прибутку. Висока рентабельність допомагає збільшити фінансову стійкість;
- диверсифікація активів: розподілення активів у різних галузях може зменшити ризик і забезпечити стабільність, оскільки проблеми в одній галузі можуть бути компенсовані успіхами в інших.

Фінансова стійкість підприємства є складною та багатогранною концепцією, і вона вимагає всебічного аналізу фінансових показників та стратегічного управління для її досягнення і підтримання.

Аналіз фінансової стійкості підприємства включає методичні підходи і інструменти для оцінки фінансового стану підприємства. Виділяють наступні основні методи, які використовуються для управлінських цілей:

1. Аналіз фінансових показників:
 - рентабельність: оцінка прибутковості підприємства шляхом розрахунку таких показників, як рентабельність активів (ROA) та рентабельність власного капіталу (ROE);
 - ліквідність: аналізують достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань – короткострокової кредиторської заборгованості.
2. Аналіз структури капіталу:
 - визначення відношення власного та позикового капіталу;
 - аналіз структури зобов'язань для оцінки впливу боргових зобов'язань на фінансову стійкість.
3. Аналіз оборотних коштів:
 - оцінка оборотності запасів, розрахунок середньої тривалості періоду оплати покупцями і постачальниками;
 - визначення часу обертання активів та зобов'язань.
4. Аналіз фінансового ризику:
 - оцінка потенційних фінансових ризиків, таких як процентні ставки на позики або валютні ризики;
 - врахування можливості диверсифікації ризиків.
5. Аналіз платоспроможності та платіжної здатності:
 - оцінка здатності підприємства погасити свої зобов'язання в строк та в повному обсязі;
 - наявність у достатньому обсязі коштів на поточному рахунку.
6. Аналіз прибутковості і покриття відсотків:
 - визначення здатності підприємства виплачувати відсотки за власними позиками та покривати витрати з прибутку;
 - розрахунок показників, таких як прибутковість відсотків і покриття відсотків.
7. Аналіз додаткових чинників:
 - врахування інших чинників, таких як зміни в законодавстві, ринкові тренди, конкурентне середовище, політичні ризики тощо, які можуть впливати на фінансову стійкість.

Вищезазначені методи допомагають керівництву та аналітикам зрозуміти стан фінансової стійкості підприємства і виявити можливі проблеми або ризики, які вимагають уваги і управлінських рішень. Важливо використовувати дані методи в поєднанні та контексті специфічного бізнесу та галузі, оскільки вони можуть варіюватися в залежності від умов та потреб підприємства.

Організація аналізу фінансової стійкості підприємства – це важливий етап у процесі управління бізнесом, який допомагає визначити фінансові ризики та можливість для покращення фінансової стійкості. Для ефективного управління діяльністю підприємства пропонуємо наступні етапи щодо організації аналізу фінансової стійкості підприємства:

1. Визначення мети аналізу фінансової стійкості. Мета буде впливати на обсяг та глибину дослідження.

2. Збір фінансової інформації: фінансова звітність, інші фінансові дані (бюджети та прогнози).

3. Вибір показників та методів аналізу (показники ліквідності, рентабельності, показники платоспроможності, ділової активності та інші).

4. Порівняння зі стандартами і конкурентами: що дозволяє з'ясувати, конкурентоздатність підприємства порівняно з іншими суб'єктами господарювання на ринку.

5. Аналіз трендів і динаміки: дослідження динаміки фінансових показників протягом певного періоду, що дозволяє виявити тенденції та зміни у фінансовому стані підприємства.

6. Виявлення ризиків і можливостей: оцінка ризиків, які впливають на фінансову стійкість підприємства і визначення можливостей для їх управління.

7. Розробка стратегії та рекомендацій: на основі результатів аналізу розроблення стратегії для покращення фінансової стійкості. Формулювання конкретних рекомендацій щодо управління фінансами та ризиками.

8. Моніторинг і вдосконалення: постійний моніторинг фінансового стану підприємства та вдосконалення стратегії на основі нової інформації та змін у бізнес-середовищі.

9. Звітність і комунікація: після завершення аналізу та розробки стратегій, забезпечення звітності та комунікації результатів відповідним стейкхолдерам, таким як внутрішні менеджери, інвестори, боржники і аудитори.

Управління, що складається з системних процесів планування, організації, аналізу та контролю є ефективними підсистемами щодо визначення фінансової стійкості та відповідно допомагає підприємству визначити його фінансові ризики та можливості, керівництву приймати обґрунтовані релевантні управлінські рішення та забезпечувати стабільність у фінансовій сфері.

Список використаних джерел

1. Вдовенко Л. О. Економічна сутність та значення кредитоспроможності підприємств. Облік і фінанси. 2016. № 1. С. 108-111.
2. Економіка підприємства : підручн. / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. – Київ : КНЕУ, 2012. 528 с.
3. Моделювання економічної динаміки : навч. посібн. / В. В Борисова, О. С. Пшенишнюк, С. В. Устенко та ін. – К. : Атака, 2014. 276 с.
4. Стефанишина А. В. Характеристика та аналіз методик оцінювання фінансової стійкості підприємств України та зарубіжжя. Вісник НБУ. 2015. №11. С. 62–67.
5. Равенков А. Фінансове планування на підприємстві. Проблеми теорії та практики управління. 2015. № 4. С. 72–78.